

Regelbunden tillsyn i Odensbergsskolan och Floby skola

Förskoleklass

Grundskolan årskurserna 1–9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Falköpings kommun under perioden den 20 januari till och med den 31 mars 2009 och besökt Odensbergsskolan den 23 januari 2009 samt Floby skola den 3 och 4 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 16 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna, dels den information som samlats in under besöket. I Odensbergsskolan och Floby skola intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal samt elever. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Tabell 1: Antal elever på Odensbergsskolan och Floby skola

Odensbergsskolan	Antal elever
Förskoleklass	22
Grundskola	107

Källa: Odensbergsskolan

Odensbergsskolan ligger strax utanför Falköpings centralort. Skolan består av en enplanslänga som ligger naturskönt med goda möjligheter att nyttja kringliggande miljöer. Flera av eleverna åker skolskjuts till skolan.

Verksamheten vid Odensbergsskolan omfattar förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–6. Vid skolan finns en elev mottagen i den obligatoriska grundsärskolan. Särskolans verksamhet bedöms i en separat verksamhetsrapport. Skolans elever har sin fortsatta skolgång vid Floby skola som tillsammans med Odensbergsskolan bildar Enhet Floby.

Skolan har fritidshemsverksamhet för åldrarna 6–12 år. Verksamheten vid kommunens fritidshem beskrivs i en särskild verksamhetsrapport.

Floby skola	Antal elever
Förskoleklass	19
Grundskola	320

Källa: Floby skola

Floby skola ligger strax utanför Falköpings centralort. Floby skola är organiserad i förskoleklass och grundskola för årskurserna 1–9. Vid skolan finns en elev mottagen i den obligatoriska grundsärskolan. Särskolans verksamhet bedöms i en separat verksamhetsrapport.

Skolan är uppdelad i tre byggnader där skolans tre arbetslag arbetar i varsin byggnad. Ett arbetslag arbetar med förskoleklass och årskurserna 1–3, ett med årskurserna 4–6 samt ett med årskurserna 7–9. Samverkan mellan skolans olika årskurser förekommer i begränsad omfattning. Uppdelningen uppfattas som tre skolor i skolan.

Genom skolans val arbetar alla elever inom områdena hälsa och rörelse, EQ samt kost och miljö. Floby skola har ett internationaliseringsprojekt med en skola i Kenya.

Enhet Floby består av förskolorna Mandelblomman och Kråketorp samt Odensbergsskolan med förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–5 och Floby skola med förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–9. För ledning av verksamheterna vid Enhet Floby finns en rektor samt två biträdande rektorer.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007	2007		2008	2008	
		Odensbergs-skolan	Floby skola	Riket	Odensbergs-skolan	Floby skola	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	82	82	85	100	57	87
	Matematik	73	84	72	100	71	73
	Svenska	68	73	71	80	62	72
	Svenska som andraspråk	.		56	.		61

Källa: Uppgifter från skolorna 2009-04-20. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

Tabell 3: Resultat för elever i årskurs 9

	Floby skola					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	212,5	212,1	197,1	203,2	196,0	203,1	204,3	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	80	81	74	72	69	77	76	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	91	97	89	91	83	90	89	89

Källa: Skolverkets skoldatablad, 2009-03-12

Kommentar och bedömning:

Odensbergsskolans kunskapsresultat baserat på andel elever som nått kravnivån i engelska, matematik och svenska vid nationella ämnesproven i årskurs 5, visar enligt tabell 2 att skolans resultat år 2007 är i nivå med och 2008 över riksgenomsnittet.

Vid granskning av skolans sammanställning av resultaten vid nationella ämnesprov under åren 2004–2007 framstår pojkars respektive flickors resultat med stora variationer. Vid inspektionstillfället diskuterades sammanställningen med rektorn och lärare. Skolan ger ingen förklaring eller analys av resultaten.

Skolan har tidigare inte följt upp och utvärderat elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5. Från och med läsåret 2007/08 gör skolan en uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen. Någon analys av resultaten presenteras dock inte.

Kunskapsresultaten vid Floby skola baseras dels på andelen elever som nått kravnivån i engelska, matematik och svenska vid nationella ämnesprov i årskurs 5, tabell 2 samt kunskapsresultat redovisade i tabell 3. Resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 visar att endast 57 procent av eleverna har nått kravnivån vid samtliga delprov i ämnet engelska, vilket är lägre än riket, 87 procent. I ämnet svenska är motsvarande andel 62 procent jämfört med 72 procent i riket. I ämnet matematik ligger Floby skola i nivå med riket.

Skolan har tidigare inte följt upp och utvärderat elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5.

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

Från och med läsåret 2007/2008 gör skolan en uppföljning av kunskapsresultaten i samtliga ämnen. Någon analys av resultaten presenteras dock inte.

Skolinspektionen kan konstatera att Floby skola har ett resultat för elever i årskurs 9, tabell 3, som är något lägre i jämförelse med kommunens övriga skolor samt riket. Ämnena svenska och matematik år 2007 avviker vilket enligt skolans kvalitetsredovisning kan bero på att skolan under föregående år satsat på matematikundervisningen. Vid Floby skola saknas dock system och rutiner för att kontinuerligt följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer att Enhet Floby inte följer upp och analyserar resultaten i samtliga ämnen eller genomför åtgärder för att nå en ökad måluppfyllelse. Dessutom analyseras inte pojkars och flickors resultat för att relaterar dessa till de metoder man använder i undervisningen. Se vidare 1.2.1 samt 1.2.3.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lärarna ska, enligt avsnitt 2.7 i Lpo 94, utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Varje lärare vid Odensbergsskolan och Floby skola följer upp resultaten för elever de undervisar. Med hjälp av diagnostiska tester följs elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt upp i engelska, matematik och svenska i relation till nationella mål.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte fortlöpande följer upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav. Se vidare avsnitt 3.4 i denna rapport.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Vid utvecklingssamtalet ska läraren enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

För eleverna vid båda skolorna upprättas en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet. En av kommunen framtagna mall för individuell utvecklingsplan används. De individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tar del av är av varierande kvalitet. Elevernas mål är inte alltid kopplade till läroplanens och kursplanernas mål. Som mål anges t.ex. "skriva mer" "allt är bra". Inspektörerna noterar att eleverna överlag har en svag uppfattning om varför och hur en individuell utvecklingsplan kan stödja elevens kunskapsutveckling. Elevernas utvecklingsplaner är inte ett aktivt verktyg i elevernas lärande.

Skolinspektionen bedömer att skolornas individuella utvecklingsplaner inte svarar mot vad som föreskrivs i grundskoleförordningen.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) för individuella utvecklingsplaner.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Ämnesprov ska enligt 7 kap. 10 § grundskoleförordningen användas i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik i slutet av årskurs 5 för att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i ämnet. Enligt 7 kap. 10 § grundskoleförordningen ska ämnesprov i svenska, engelska och matematik användas i slutet av årskurs 9 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. Som tidigare nämnts finns varken vid Odensbergsskolan eller Floby skola system eller rutiner för att följa upp och analysera skolornas resultat vid nationella prov i årskurserna 5 och 9. Lärare och rektorn bekräftar att lärarna inte använder ämnesproven som underlag för analys eller konkretisering av undervisningen. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisat eleverna. Skolinspektionen konstaterar att lärarna inte använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan. Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg. Vid Floby skola använder lärarna ett material för betygssättning som utvecklats centralt i kommunen. Arbetsgrupper med lärarrepresentanter har tolkat de nationella målen samt betygskriterierna för årskurs 9. Lärarna har också i vissa ämnen utarbetat kriterier för betygssättning i årskurs 8, samt höstterminen årskurs 9. Kommunens lokala tolkningar skiljer sig åt mellan ämnen. Några betygskriterier har inte stöd i nationella kriterier och andra kriterier är svåra att

härleda till de nationella. I några ämnen finns det däremot lokala kriterier som stämmer väl med de nationella.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte följer nationella kriterier för betygsättning enligt läroplanen och kursplanerna.

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I Lpo 94 anges att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges bl.a. de mål som undervisningen ska sträva mot. Enligt förordningen om kursplaner för grundskolan uttrycker mål att sträva mot den inriktning undervisningen ska ha när det gäller att utveckla elevernas kunskaper. De tydliggör därmed de kunskapskvaliteter som är väsentliga i ämnet. Dessa mål utgör det främsta underlaget för planeringen av undervisningen och sätter inte någon gräns för elevens kunskapsutveckling.

Elev- och lärarintervjuer samt lektionsbesök på skolorna visar att skolans arbete med läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot inte fått det utrymme som personalen själva önskat. Intervjuer med lärare och elever visar att läromedel alltför ofta styr undervisningen. Både lärare och rektor har ambitionen att aktualisera läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot i det dagliga pedagogiska arbetet. På Floby skola finns ett påbörjat arbete med att diskutera strävansmålen i matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att strävansmålen inte anger inriktningen vid skolorna.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan. Enligt avsnitt 2.3 i Lpo 94 ska läraren se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Verksamhetsbesök vid Odensbergsskolan och Floby skola visar att eleverna generellt har en vag uppfattning om de mål som finns i skolan. Dock finns ett fåtal exempel där eleverna kan relatera till kursplanemål. Kursplanernas mål är inte generellt kända av eleverna eller tydligt kopplade till undervisningen. Elever och lärare vid Odensbergsskolan uppger att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och upplägg förekommer men kan bli bättre. Vid skolan är eleverna sällan delaktiga i planering och utvärdering av olika kunskapsområden. Klassrumsbesök visar att lektionernas upplägg inte ger utrymme för elevinflytande. Vid samtal med lärare vid Floby skola ges exempel på hur eleverna erbjuds inflytande i val av arbetssätt. Eleverna vid skolan upplever, att det mesta är på förhand bestämt och att få tillfällen till inflytande erbjuds. Lektionsbesök och elevintervjuer ger få exempel på hur eleverna ges inflytande och ansvarstagande över sitt lärande. Intervjuer visar att skolan inte har någon gemensam strategi för hur eleverna ska ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet. Skolinspektionen bedömer att eleverna varken har kunskap om målen eller ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet enligt vad som föreskrivs av skollagen och Lpo 94.

10 (19)

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt avsnitt 2.2 i läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Vid inspektionen framkommer det att lärarna på Odensbergsskolan har i liten utsträckning kännedom om hur eleverna klarar sin fortsatta skolgång på Floby skola. Den information som ändå når lärarna bygger oftast på informella kontakter. Intervjuer visar att lärarna inte följer upp hur eleverna lyckas med måluppfyllelsen i årskurs 9 och ställer det i relation till sin egen verksamhet. Verksamheten vid Floby skola är som tidigare nämnts uppdelad i tre hus och kan uppfattas som tre skolor. Intervjuer med personal och elever visar att samverkan mellan årskurserna inte förekommer. Lärarna i de yngre åldrarna vet inte hur det går för elever i de senare åren trots att de är på samma skola. Elevernas kunskapsresultat blir en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisar eleverna. Lärarna har dessutom i liten utsträckning kännedom om hur eleverna klarar sin fortsatta skolgång. Skolinspektionen bedömer att skolornas lärare inte samverkar i den omfattning som läroplanen föreskriver.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 b kap. 1 § skollagen ska utbildningen i förskoleklass stimulera varje barns utveckling och lärande. Den ska ligga till grund för fortsatt skolgång. Ett syfte med att införa förskoleklass var att förskolan och grundskolan skulle närma sig varandra. Förskolepedagogikens betoning av barnets eget utforskan-

de, lek, omsorg och skapande skulle få genomslag i skolan. Förskoleklassen är en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål.

Vid verksamhetsbesök och intervjuer framkommer att det finns få samarbetsformer mellan förskoleklassen och skolan både vid Odensbergsskolan och vid Floby skola. Personalen samverkar varken kring elevernas progression eller kring arbetssätt och fortsatt skolgång.

Skolinspektionen bedömer att skolorna inte utvecklat samarbetsformer mellan förskoleklass och skola för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt avsnitt 1 i läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Läraren ska utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Av de lektionsbesök samt elev- och lärarintervjuer inspektörerna genomfört på Odensbergsskolan framkommer att skolan endast i begränsad omfattning anpassar undervisningen för att möta elevernas intresse och behov. Som tidigare beskrivits är lektioner som Skolinspektionen besökt upplagda på ett sätt som begränsar elevernas möjligheter till inflytande (se avsnitt 1.4.2). De insatser som ges för stöd respektive utmaning, bygger på att eleven får öva mer, alternativt upprepa det hon eller han redan kan. De insatser som ges bidrar ibland enligt eleverna till att göra lektionerna långtråkiga.

Av de lektionsbesök, elev- och lärarintervjuer inspektörerna genomfört vid Floby skola framkommer att skolan endast i viss omfattning anpassar undervisningen för att möta elevernas intresse och behov. Eleverna uppger att det är sällan som deras erfarenheter ligger till grund för exempelvis planering av undervisning, "vi följer lärarens schema". Endast ett fåtal klasser arbetar exempelvis med utvärdering av vad eleverna lärt sig.

Några elever uppger vid intervjuer att de inte får tillräckliga utmaningar i undervisningen. Som exempel nämner elever att de blir informerade om hur de vid

prov ska nå en godkänd nivå men sällan hur de ska komma längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att skolornas undervisning inte anpassas till elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande i den utsträckning som läroplanen föreskriver.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 4 kap. 1 § skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Vid Floby skola finns enligt rektorn och skolans elevhälsoteam rutiner för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Regelbundna träffar genomförs med skolans elevhälsoteam då behovet av insatser aktualiseras. Vid samtal med lärare samt rektorn framkommer det att särskilt stöd i första hand ges i ämnena engelska, matematik och svenska.

Skolinspektionen bedömer att Floby skola inte erbjuder särskilt stöd till samtliga elever som är i behov av detta. Skolinspektionen vill påpeka att rätten till särskilt stöd inte är begränsad till vissa ämnen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid Odensbergsskolan och vid Floby skola upprättas åtgärdsprogram för elever med behov av särskilda stödåtgärder. Enligt lärarinterjuver är det klasslärares uppgift att upprätta åtgärdsprogrammen och elever och deras vårdnadshavare ges möjlighet att delta.

Av de åtgärdsprogram inspektörerna tar del av på Odensbergsskolan framgår att särskilda stödåtgärder ges främst i engelska, matematik och svenska samt att föreslagna åtgärder företrädesvis är på individnivå och med insatser från speci-

allärare eller specialpedagog. Få eller inga föreslagna åtgärder beskrivs på organisations- eller gruppnivå.

Åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av på Floby skola visar att särskilda stödåtgärder ges främst i engelska, matematik och svenska samt att föreslagna åtgärder företrädesvis är på individnivå och ofta mer av det som redan är svårt. Inspektörerna ser också stödåtgärder där ansvaret för genomförandet läggs på föräldrar. Det framgår inte tydligt hur skolans undervisning ska anpassas utifrån elevens behov.

Skolinspektionen bedömer att skolorna inte upprättar åtgärdsprogram i den utsträckning som skollagen och läroplanen föreskriver.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) för arbetet med åtgärdsprogram.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari 2009 finns bestämmelserna i stället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsynen av diskrimineringslagen. Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Barnen eller eleverna vid en verksamhet för vilken planen gäller ska enligt 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. För Enhet Floby finns en gemensam likabehandlingsplan. Planen är upprättad år 2007 och innehåller en beskrivning av det förebyggande arbete som pågår vid skolan. Då planen är mer än ett år gammal och inte tar sin utgångspunkt i en kartläggning av den egna verksamheten samt saknar de olika verksamhetsformernas specifika behov bedömer Skolinspektionen att skolorna saknar en aktuell plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att skolorna inte har en aktuell plan mot kränkande behandling som motsvarar lagens krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns en kursplan för varje ämne. I kursplanen anges bl.a. de mål som eleverna ska ha uppnått efter femte och nionde skolåret. Eleverna vid Odensbergsskolan samt Floby skola erbjuds undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap först i årskurs 6. Detta innebär att eleverna inte ges möjlighet att nå målen i kursplanen för årskurs 5 före utgången av årskurs 5. Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Odensbergsskolan samt Floby skola inte ges förutsättningar att nå målen före utgången av årskurs 5 i ämnet hem- och konsumentkunskap.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt grundskoleförordningen ska styrelsen erbjuda ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med målen i den kursplan eller de kursplaner som fastställts för det ämne eller ämnen som utgör elevens val. Elev- och lärarintervjuer vid båda skolorna visar att elevens val inte tydligt erbjuds. Eleverna vid Odensbergsskolan uppger att elevens val "får vi i sjuan" och enligt lärarna ingår elevens val troligtvis i temaarbetet. Vid Floby skola finns ett system där skolan årskursvis erbjuder eleverna ett antal ämnen. Exempelvis erbjuds i årskurserna 4–5 bild, idrott och hälsa samt trä- och metallslöjd, i årskurserna 6–7 erbjuds bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, trä- och metallslöjd samt extra studietid och i årskurserna 8–9 erbjuds bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, trä- och metallslöjd, teknik, samhällsorienterande ämnen samt extra studietid. Skolinspektionen bedömer att Odensbergsskolan och Floby skola inte erbjuder elevens val i enlighet med styrdokumentens krav.

16 (19)

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Vid skolorna undervisar lärare i årskurserna 1–6 i huvudsak som klasslärare. Detta innebär i vissa fall att lärare undervisar i ämnen där de saknar ämnesbehörighet. Vid intervjuer med lärare och rektorn bekräftas detta.

Skolinspektionen bedömer att skolorna och rektorn vid organisering av undervisningen bör ta större hänsyn till lärarnas utbildning vid fördelning av klasser och undervisningsgrupper.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolan finnas en rektor. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten i sin helhet inriktas på att nå de nationella målen.

För ledningen av Enhet Floby finns en rektor samt två biträdande rektorer. Rektorn har sin huvudsakliga tid vid Floby skola och för daglig ledning av Odensbergsskolan ansvarar en biträdande rektor. Arbetsfördelningen betyder att ansvarig rektor inte finns på plats vilket, enligt rektorn, skapar svårigheter i att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet på skolan samt att leda verksamheten. Lärarna betraktar biträdande rektorn som sin rektor.

Skolinspektionen bedömer att Enhet Floby organiserar ledningen av utbildningen på ett felaktigt sätt vilket måste åtgärdas. Den som uppehåller befattningen som rektor ska benämnas rektor. Det är således inte möjligt att kringgå bestämmelserna om rektors uppdrag genom olika utformningar av skolorganisationen. Någon annan skolledare kan inte ta över de befogenheter och ansvar som framgår av författningarna.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Se bedömningspunkt 3.3.1

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska bl.a. varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet och varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Enligt 2 § samma förordning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Vidare ska enligt 4 § samma förordning elever, lärare och övriga personal medverka i utarbetandet av och elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

I Falköpings kommun finns en gemensam mall framtagen för kvalitetsredovisningen. I kvalitetsredovisning för respektive skola redovisas andelen elever som

uppnått kravnivån för de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska i årskurs 5 och 9. Skolorna redovisar också en samlad bild av resultaten i övriga ämnen utifrån kursplanernas mål. I kvalitetsredovisning för båda skolorna saknas dock utvärdering eller analys av resultaten.

Skolinspektionen konstaterar att förskoleklassens verksamhet inte tydliggjorts i skolornas kvalitetsredovisningar. Skolinspektionen vill även påpeka att elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Skolinspektionen bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller kraven i förordningen.

Enligt ändring i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde ikraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-06-16 Göteborg

Lena von Platen

Ulla-Britt Norin

Kjell Ahlgren